

Tibetaneren

Et magasin fra HimalPartner

Nr. 4 / 2014 - Årgang 76

Sommerstevnet 2014

HUSK! Skattefritak for gaver til frivillige organisasjoner er økt til kr. 16.800 for 2014

HimalPartner
www.himalpartner.no

HimalPartner

HimalPartner (tidl. Tibetmisjonen), startet 19. november 1938, bygger på Bibelen og Den evangelisk lutherske bekjennelse. Formål: "Gjennom ord og tjeneste å bringe evangeliet til tibetanere, nepalere og andre folk i Himalaya-regionen." Utsendingene er engasjert i administrasjon, helsearbeid, undervisning, jordbruk, kraftutbygging, samt distrikts- og industriutvikling. "Himal" betyr fjell på nepali og sanskrit-relaterte språk.

HIMALPARTNER

Postadresse: Postboks 6646, St. Olavs Plass, 0129 Oslo
Besøksadresse:
Linstowgate 3, 0166 Oslo
Telefon 22 76 90 10
E-post: post@himalpartner.no
www.himalpartner.no
Organisasjonsnummer: 952555103
Bankgironummer: 3000 15 47107

HIMALPARTNERS STYRE OG ADMINISTRASJON:

Landsstyrets leder: Arne Kjell Raustøl
Administrasjon:
Heidi Westborg Steel, generalsekretær; Terje Holmedahl, informasjonsleder; Irene Xu, økonomi- og administrasjonsleder (vikar); Silje Gunnaug Yun Eng og Emanuel Rygg, prosjektrådgivere; Ingunn Røse Høybråten, ungdomsarbeider og administrasjonskonsulent; Elisabeth Tennøe (korttidsarbeider, deltid); Ingunn Dreyer Ødegaard og Anders Rikheim, prosjektrådgivere deltid.

Utsendinger:

Nepal: Eldrid Brekke, Mirjam Bergh, Ragnhild og Tore Skeie.
Kina: 4 utsendinger

TIBETANEREN

Ansvarlig redaktør: Terje Holmedahl
Opplag: 2000
Abonnementspris: Gratis
Forsidefoto: Silje Gunnaug Yun Eng
Grafisk design og trykk: GRØSET™

LEDER

Terje Holmedahl,
Redaktør

De kommer som de er

Noen av mine første minner knytter seg til santalmisjonsforeningen hjemme. Alle kvinnfolka i grenda var med, - og åpnet hjemmet sitt en gang i året. Loffskiver med egg og majones, utlodning - ti øre loddet, kretssekretær Finstad med filmapparat, slitt bibel og kraftig sangstemme... Farmor var formann, senere ble det min tante, som overlot roret til min mor. Foreningen eksisterer fortsatt, - søsteren min er leder. På over femti år har mye skjedd i samfunnet vårt. Folk har fått mer å fylle tida og sinnet med, reiseavstander er blitt kortere, og det religiøse mangfold blomstrer. Likevel forteller min søster at det aldri er vanskelig å samle en gjeng til misjonsmøte. Kanskje hemmeligheten er at de får komme som de er?

"HimalPartner har lurt foreningsdøden". Vi sendte en frisk pressemelding i sommer. Det begynte i 2012 eller var det i 2011? Noen karer i Skodje begynte å møtes for å snakke om misjon og om Bibelen, og å gi til menighetens misjonsprosjekt. En gjeng yngre damer på Stord, kanskje inspirert av sine formødre, begynte å møtes. I jubileumsåret lagde de en stor basar. Det samme

har de gjort i Store-Kvina, Kvinesdal og på Veavågen, Karmøy i år etter år.

Vi kunne løftet fram alle de seks nye foreningene og de tolv som har holdt på i mange år. De viderefører en arv som vi i HimalPartner ønsker å være en del av.

Jeg har selv tatt initiativ til noen foreninger som ikke er blitt noen vidtrekkende suksess, men folk skulle få komme som de er og få møtt noen behov. Familieforeningen som møttes fire ganger i året en søndag ettermiddag. Bestefarklubben som skulle få bestefedre til å hjelpe til i barne- og ungdomsarbeidet. Noe har stanset opp, annet går videre, mange av dagens foreninger har endret karakter gjennom årene.

Har du en idé? Sett i gang! Har du ingen å dele idéen med, kontakt oss, så ser vi om det er flere som kan være med deg. Vi skryter av gründerånden i HimalPartner. Hvis folk får komme som de er, er det ikke så vanskelige å be. Det skulle ikke forundre meg om det ble seks foreninger til i løpet av et par år. Men da må noen ta et initiativ, - DU for eksempel!?

VI TAKKER OG BER FOR...

- Høstsemesteret som har startet i menigheter og foreninger
- Styreleder Arne Kjell Raustøl og det nye styret som ble valgt på Landsmøtet i sommer (side 12)
- HimalPartners strategi for den neste fireårsperioden, at den må bli til gagn for mennesker i Himalaya og Norge, og fremme Guds Rike
- Mathias og Emanuel som slutter i HimalPartner og tar fatt på nye utfordringer (side 7)
- De nye medarbeiderne i HimalPartner, Irene, Anders og Elisabeth, og for Lene i permisjon (side 7)
- United Mission to Nepal og HimalPartners fortsatte samarbeid med UMN (side 6)
- Foreldreveiledningsprogrammet i Nepal, ICDP, for barn og de som er satt til å ta vare på dem (side 8)
- Troende tibetanere, at de må ha frimodighet og kjenne seg beskyttet av Guds omsorg
- Nytestamentet på Sherpa-språket. Takk for prosessen og be om at Guds ord må bære rik frukt blant sherpaene (side 15)
- Økte gaveinntekter til HimalPartner (side 20)

Kjære lesar

Velsigna er dei som skaper fred

Å arbeida for fred er ikkje berre å få på plass verktøy for å løysa konflikhtar, nå store mål, eller ha effektive planar og system. Det er å vera menneske og leva våre liv i Guds nåde. Det er å ha eit hjarta som brenn etter å tena og å leia ut frå visjonar og kristne grunnhaldningar.

Reisa mot fred og forsoning er ikkje lett. Det er ein langsam prosess som krev mykje tid og energi. Av og til er ho uforutsigbar med omsyn til kva intervensjon vil føra til, ofte er ikkje resultatane synlege for andre og inneber diverre også, sjølv etter ei løysing, ny oppblussing av vald.

Eg blei oppmuntra av å møta distriktpolisjef Om Narayan Biswakarma no i juli. Han fortalte at det til no ikkje var rapportert tilfelle av vald til politistasjonen i Amaduwa distrikt fordi konfliktane blir løyste av den lokale fredskomiteen. Han set pris på arbeidet komiteen og lokalsamfunnet gjer for å oppretthalda fred og ro.

For sju år sidan levde lokalsamfunnet i stor frykt. Mange hadde flykta frå landsbyen etter at fattige bønder var blitt rana av organiserte, væpna røvargjengar. Kvinnene blei valdtekn og uskuldige drepne då dei prøvde å stoppa desse hendingane.

Programma våre var nær ved å mislukkast og dei tilsette var redde for å arbeida under slike tilhøve, andre organisasjonar valde endåtil å trekka prosjekta sine ut av området. Folk ynskte hemn ved å bekjempe røvarbandane med våpen. Saman med lokalsamfunnet gjennomførte vi ein konfliktanalyse for å setja fokus på problema. I dei tre hardast ramma distrikta blei det danna lokale fredskomitear. Vi la til rette for relasjons-

bygging, hjelpte dei å organisera seg, gav opplæring og støtta dei i fredsoppdraget. No er det betydeleg redusert valdsbruk, auka handel og folk har meir kunnskap. Tre meklings-senter fungerer effektivt, og viktigast, livet går som normalt. Regjeringa anerkjenner dette og innanriksdepartementet har lova å etablara ein base for sikkerhet i distriktet.

United Mission to Nepal (UMN) er engasjert i lokalt fredsarbeid på grasrotnivå, gjennom bøn og partnerskap med HimalPartner. Våre tilsette, samarbeidspartnarar og lokalsamfunna er sette i stand til å jobba med å gjera ei forandring i høve til konflikhtar. UMN har sett fredsbygging i system og vi har forplikta oss til å endra valdelege, motsetnadsfylte og konfliktfylte områda. Vi har opplevd fred og forsoning i splitta lokalsamfunn og sett at brotne relasjonar er blitt heile att. Vi veit av erfaring at Gud elskar fred og rettferd. Det er faktisk ei velsigning å vera ein fredsskapar.

*Bal Kumari Gurung
Leiar for fred og forsoningsprosjektet
United Mission to Nepal*

(Omsett til norsk av Ragnhild Skeie)

INNHALD

Nepal

- 6 | Partnerskap i Nepal
- 8 | Barn i fokus
- 9 | Sjelesorgskurs i Dhulikhel
- 15 | Nytestamentet på sherpa er ferdig
- 16 | Fred og forsoningsprogrammet bærer frukt

Tibet/Kina

- 14 | Gjør hva som helst for Jesus

Norge

- 4 | Landsmøtet og sommerstevnet 2014
- 7 | Personalnytt i HimalPartner
- 10 | De måtte snu!
- 11 | Invester oljefondet miljøvennlig
- 11 | Tro og entreprenørskap
- 17 | Del jula di – en ny vri
- 18 | Blind bistandsbransje?
- 20 | Øk gaveinntektene!

Forskjellig

- 2 | Leder
- 3 | Kjære lesar
- 12 | Panorama
- 12 | Den nye styrelederen har ordet
- 16 | Livslyrikk
- 19 | Til ettertanke
- 19 | På blokka

Sommer - sol

Årets landsmøte og sommerstevne på Folkehøgskolen Sørlandet i juli ble for mange en god kombinasjon av nettopp dette. Landsmøtet ble gjort unna på torsdagen, så var det tre dager med Guds ord, inspirasjon til misjon og masse sommeraktivitet for ung og gammel.

Ett av høydepunktene var under gudstjenesten i Birkenes kirke, der vi fikk omslutte familien Frivold og familien Kippenes i forbønn for den tjenesten de nå skal ut i i Himalaya.

Tore Thomassen samlet generasjonene med sin ukulele, sin gitar og sin ordkusntil glede og oppbyggelse. For de voksne var det Jan Gossner som holdt bibeltimene og Anne Kippenes med team sørget for sang og musikk. Lørdagskvelden var det "talkshow" med Ruth Mjanger som vertinne og et mangfold av innslag. Harald Eikeland og band overrasket med både god musikk og "stand up".

Fredag var det samling ved Mollestad-eika, et landemerke på Birkeland. Himalayatorget lørdag oppviste mye kreativitet i parken, og ble «toppet» med en minikonsert ved Birgitte Velsivik og Liv Marie Hofset. Se bildene her. Flere på www.himalpartner.no.

Noter deg neste års sommerstevne! Det blir på Danvik folkehøgskole i Drammen. Tidspunkt: 23.- 26. juli.

Tore Thomassen

Jan Gossner

Ansatte og utsendinger, samlet til en arbeidersamling i etterkant av stevnet.

- misjon

Partnerskap i Nepal

United Mission to Nepal (UMN) markerte sist vår sitt 60-årsjubileum. HimalPartner har vært en av partnerne i paraplyorganisasjonen fra begynnelsen og har i perioder spilt en sentral rolle. Vi har spurt generalsekretær Heidi Westborg Steel, hvordan hun vil karakterisere relasjonen mellom UMN og HimalPartner?

Tekst: Terje Holmedahl - Foto: HimalPartners arkiv

- Vi har spilt en vesentlig rolle opp gjennom årene og er stolte av å være en del av UMN. Vi har lært mye og fått gi mye, både når det gjelder det faglige og i misjonsforståelsen.

Når Norad presenterte en gjennomgang av bistandsfaglig virksomhet i 2012, ble UMN løftet fram som et glans-eksempel på god bistand. Det gjelder ikke minst måten de har klart å jobbe på, sammen med lokale partnere. Det ønsker vi fortsatt å lære av og bidra til.

Mental helse

UMN var tidligere engasjert av mental helse, men etter hvert tok andre satsings-områder stadig mer av fokuset. Men Matrika Devkota i «Koshish» og en del andre banket stadig på døra og ba dem om ikke å glemme dette området, som var fullstendig forsømt i det fattige samfunnet. Når HimalPartner tok tak i dette for et par år siden, fant det raskt gjenklang i UMN, og dermed er det nå et prioritert område og et fruktbart samarbeid.

- I HimalPartner har vi et hjerte for sykehusene i Tansen og Okhaldhunga, sier Heidi. I Tansen hadde vi folk inntil nylig, og er åpne for å vurdere det igjen. Når det gjelder Okhaldhunga er vi glad for det store engasjementet Normisjon skaper og forsøker å bidra i samarbeid med dem.

Sykehusene og prosjektet er på hvert sitt geografiske sted

Planen var at sykehusene skulle over på lokale hender. Det var en målsetting som UMN arbeidet for. De var organisert på en annen måte enn resten av UMN og hadde sin administrasjon lokalisert et annet sted. Da UMN av ulike grunner likevel ble sittende med ansvaret for sykehusene, måtte organisasjonen tenke nytt og begynte et målrettet arbeid for

å knytte sykehusene tettere til UMN. Et kompliserende element her er at UMN har begrensninger fra myndighetene for hvor i landet de får jobbe med sine prosjekter. Palpa, området der Tansen ligger, og Okhaldhunga er ikke områder som UMN har avtale om å arbeide i.

- Vi har sett at sykehusene må involveres i arbeidet med mental helse, men prosjektet vi støtter, mental helse i primærhelsetjenesten, har en annen lokalisering, forklarer Heidi. Dermed får sykehusene bare en rolle i forhold til opplæring og kompetanseutveksling, ikke direkte utøvende.

Hun sier at utfordringen med sykehusene er hvordan vi kan støtte dem på lang sikt slik at de kan bli gode, bærekraftige lokale sykehus. Selv om vi ikke har egne utsendinger, vil vi gjerne bidra, i samarbeid med Normisjon. Vi ser

betydningen av å motivere og dyktiggjøre leger og annet helsepersonell som ser verdien av å bruke sin kompetanse utenfor sentrale strøk, slik Kristin og Erik Bøhler gjør i Okhaldhunga.

Gir styrke til små organisasjoner

De første årene var alt HimalPartners arbeid innenfor UMN-sammenheng. Senere er strategien endret.

- Nå støtter vi også andre organisasjoner, sier Heidi. Det har vi for så vidt gjort en stund, når vi tenker på Kathmandu University i Dhulikhel.

Vi vil gjerne være med å gi styrke til små organisasjoner. Mange av dem er kristne og har et genuint ønske om å tjene sitt samfunn og sine landsmenn. UMN kan ikke gjøre dette åpent, men vi gjør det, i full åpenhet med UMN.

Tansen sykehus, der HimalPartner har hatt et langvarig engasjement

UMN sitt samarbeid med lokale samfunn er et eksempel til etterfølgelse. Her fa et helsekurs i en landsby.

Genialt?!

- Du har sagt at fred- og forsoningsprosjektet, som HimalPartner støtter er helt genialt, Heidi. Hva mener du med det?

- Vi jobber mye med hva det vil si å bidra til mental helse. Skal vi forbedre folks mentale helse, er det viktig å bygge kompetanse fra grasrota og arbeide forebyggende. UMN er spesielt kjent for sitt arbeid med å utvikle lokalsamfunnet og å bidra inn i folks situasjon der de er. I den forbindelse er det viktig å jobbe med konfliktlinjer og se hva som er utfordringen i hvert enkelt lille samfunn. Det er denne arbeidsformen som er det geniale.

I fred- og forsoningsprosjektet vektlegges forsoningstenkningen sterkere enn rettighetene. Det er litt uvant for oss i Vesten, men vi ser at mennesker styrker sitt eget verd gjennom forsoning og tilgivelse. Det er utrolig inspirerende å reise rundt i landet og se fruktene av arbeidet. Folk som før var klare til å drepe hverandre lever side om side. De har lært av sørafrikansk forsoningsarbeid og oversatt det til nepalsk virkelighet.

Personalnytt i HimalPartner

Mathias og Emanuel slutter

Mathias Bertram og Emanuel Rygg slutter i HimalPartner i høst. Mathias har arbeidet som Økonomi- og administrasjonsleder siden 2011, mens Emanuel har vært prosjektkonsulent de siste par årene, i forskjellige stillingsstørrelser.

Begge har gjort en formidabel innsats og vil bli savnet.

Lene Bjølverud-Rødningsby

Lene Bjølverud-Rødningsby (35) fra Rælingen er ansatt i stillingen som Økonomi- og administrasjonsleder etter Mathias. Hun har imidlertid barselpermisjon til februar/mars 2015. Lene kommer fra en stilling som menighetsdiakon i Gran menighet og har internasjonal erfaring fra Areopagos.

Hun har to mastergrader i diakoni og utdanning som diplomøkonom fra BI.

Irene Xu

Irene Xu (29) fra Oslo er ansatt som vikar i stillingen som Økonomi- og administrasjonsleder fram til Lene kan begynne. Irene er kinesisk og er utdannet innenfor turisme, investering og språk.

Anders Rikheim

Anders Rikheim (49) fra Frogner i Sørum er ansatt i en deltids-prosjektstilling for å arbeide med utvikling av prosjekter i Kina og med HimalPartner Holding. Anders har bodd og jobbet i Asia de siste 8 årene.

Elisabeth Tennøe

Elisabeth Tennøe (52) fra Oslo vil bistå de andre ansatte på hovedkontoret denne høsten, med oppgaver knyttet til prosjekter og informasjon/innsamling.

Jim Lindquist

Jim Lindquist (48) er på korttidsoppdrag for HimalPartner i Kina i august og september. Han skal hjelpe vår partnerorganisasjon Kunpen Vocational Training Center (KVTC) å styrke sin kompetanse både på øko-turisme og yrkesutdanning. Jim, som til vanlig arbeider i Østfold Fylkeskommune, har kompetanse på begge fagfelt.

Foto: May Britt Aanundsen

Foto: Mariann Aspenes Tepu

Nepal: Barn i fokus

Program som skal hjelpe omsorgspersoner som har ansvar for barn introduseres nå i Nepal. Så langt er det blitt presentert i omlag førti land.

Tekst: Stig Tørring

- Den største utfordringen i Nepal er nok skolesystemet, forteller May Britt Aanundsen fra Kristiansand.

- Undervisningen der er lagt opp som en puggeskole med svært store klasser. De lærer ved å gjenta etter læreren. Det gir lite rom for individuell oppfølging og utvikling. Men faktisk har det de to siste årene vært mye positivt på gang i landets skolesystem. Så det blir bedre.

Å forstå barn innenfra

- Det offisielle navnet på programmet er ICDP (International Child Development Program), hva er det egentlig for noe?

- Poenget er å forstå barn innenfra. Gå inn i deres tankeverden, hva opplever de. Oppmuntre dem til å bruke sine egne evner og muligheter. Og barn griper gjerne denne muligheten.

May Britt har selv benyttet metoden siden 2006 og sett i praksis at dette er bra for barn.

Foto: Stig Tørring

Denne erfaringen gjør hun som enhetsleder i et barnehagetilbud for nyankomne flyktninger på Kongsgård i Kristiansand. Nå er hun glad for at dette også introduseres i Nepal, der hun selv har bodd og hatt tjeneste, - blant annet fem år ved HimalPartners samarbeidspartner Early Childhood Education Centre (ECEC). Dette var også det naturlige valget når samarbeidspartner for ICDP-programmet skulle velges.

En femårsperiode

Dette er første år i programmet, og for et pilotprosjekt å regne. Men i fortsettelsen planlegges det en periode på fem år. Muligens vil da denne pedagogiske formen ha fått så godt feste i landet at det i fortsettelsen kanskje vil kunne være selvgående.

19 kursdeltakere deltar dette første året. De kommer fra forskjellige organisasjoner som jobber med barn i Nepal.

FAKTA

International Child Development Program (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det kalles et foreldrerådgivingsprogram, men retter seg litt bredere mot mennesker som har omsorgsansvar for barn og skal styrke deres omsorgskompetanse. ICDP-programmet ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. ICDP-programmet er anerkjent og benyttet av bl.a. UNICEF og WHO.

Den første uken i juni ble programmet lansert i Nepal. Helen Johnsen Christie og Elsa Døhlle, som begge er internasjonalt anerkjente kursholdere for ICDP ledet det første av tre firedagers kurs. May Britt Aanundsen fra HimalPartner var også med som en fasilitator, ut fra hennes arbeidserfaring i Nepal og med ICDP i Norge.

Mange av HimalPartners samarbeidspartnere i Nepal var representert blant kursdeltakerne.

Sjelesorgkurs i Dhulikhel

Lovsong lyder frå eit lite kyrkjelokale i Dhulikhel. Pastorar og medarbeidarar frå alle dei sju kyrkjene er samla til kurs i sjelesorg. Også eit par pastorar frå kyrkjer eit stykkje unna har funne vegen.

Tekst og foto: Ragnhild Skeie

En entusiastisk gjeng

- Det er en entusiastisk gjeng, som går sterkt inn for å lære metoden. For disse er ikke måten å tenke på så fjern, og de verdsetter å få satt det i system. Det er tre kursbolker. Det første om «Sensitivisering av seg selv» er allerede holdt, i juni i år. Blant annet er drama og rollespill en av tilnærmingene. Her er det blitt vist stor innlevelsevne og begeistring, forteller May Britt.

Neste bolk blir i oktober, «Metodisk - hvordan formidle dette til gruppene» og den siste blir avholdt vårmesteret 2015, «Gjennomføring». Da blir det praksis i feltet der deltakerne går ut og jobber to og to sammen.

- Vi utdanner folk som kan holde kurs for de som jobber med barn og for foreldre. Metodikken læres på den måten. Men for å få spredt denne barnerettede metoden trenger vi også å finne gode veiledere for kursdeltakerne. Og her ser vi allerede gode kandidater i gruppen på de 19, forteller May Britt til slutt.

Tankane går nokre år tilbake – då kristne frå ulike kyrkjelydar ikkje helsa på kvarandre. Det har vore bedt lenge om at dette kurset skulle bli mogeleg, no er det sterkt å sjå dei som er samla. Mirjam Bergh med sitt team, Christina, Ramu og Prasanthi frå Tansen og Pokhara er klare og spente dei også.

Kurset handlar om korleis vi kan hjelpe kvarandre og korleis vi kan vi letta børen for kvarandre. Når livet var vanskeleg, viste Jesus kjærleik og omsorg, ikkje fordøming. Samstundes tok han avstand frå synda. I ein tradisjon der kyrkjetukt er vanleg og har støytt mange vekk frå fellesskapet, er dette utfordrande tema.

Når det blir snakka om krukka som lek, blir det nikka gjenkjennande. Mange ber på tunge bærer åleine fordi dei ikkje torer å snakka om det, i fare for å møte det att i neste sving. Taushetsplikt er ikkje eit kjend omgrep, sjølv ikkje hos leiarar og pas-

torar. Det må lærast.

Fleire tema går på grunnleggjande sjelesorg og korleis ein møter menneske i ulike livskriser. Det surrar ivrig i gruppene på to og to etter kvar leksjon.

Tilbakemeldingane frå gruppene er særdeles ærlege og erkjennande. «Dette skulle vi ha lært før. Vi har gjort så mykje feil, støytt så mange frå oss fordi vi ikkje har forstått det med kjærleik. Vi var så fokuserte på disiplin...» Det er sterke vitnesbyrd.

Den siste dagen kjem ei erkjennning som også går på pastorfellesskapet – korleis kan Gud velsigna oss når me lever med uoppgjorde ting mellom oss? Skal Gud bruka oss til å hjelpe andre, må Han fyrst få setja lyset på oss!

Det er viktig å halda fram med å be for dette fellesskapet, om oppgjer, forsoning og kjærleik. DHA har vore til stades og rørt ved oss alle, dette har vore viktige dagar for fellesskapet i Dhulikhel og for meg sjølv.

Foto: HimalPartner/Magne Raknes

Foto: Privat

De måtte snu

De skulle reise gjennom Tyrkia, Iran, Pakistan, India til Nepal. I Iran møtte de uforutsette hindringer som gjorde at de til slutt bestemte seg for å gjøre vendereis. Med Undheimkirken og HimalPartner på laget skulle Kristin Aalgaard og Per Børge Hillestad foreta en strabasjøs og uvanlig reise «med en god dose eventyr».

- Vi skulle fylle diesel på en lokal bensinstasjon i Iran, men han som fylte for oss, tok feil og fylte bensin istedet. Resultatet ble at motoren stoppet kort tid etter, forklarer Per Børge.

Selv om de fikk god hjelp av iranske mekanikere, var motoren så ødelagt at bilen ikke kunne kjøre fortere enn 60 km/t. Kristin og Per Børge sto mellom to valg; å kjøre gjennom Pakistan, som kanskje representerte det politisk mest usikre landet de skulle igjennom, med en ødelagt motor og satse på at det gikk bra, eller snu og finne et verksted i Europa, og heller fly til Nepal senere. Den urolige situasjonen i Midtøsten var også medvirkende til at de fulgte rådene de fikk og tok den vanskelige avgjørelsen å snu nesa mot Europa.

Misforstått Guds ledelse?

- Vi hadde gått i tro på at dette var en tur i Guds ledelse. Hadde misforstått Guds ledelse? En ettermiddag satt vi og reflekterte litt sammen. Vi ble minnet om en epost vi hadde fått før vi kjørte inn i Iran. En kvinne i Undheimkirken hadde fått et budskap å dele med oss; «ordet 'drivstoff' ville få en betydning på turen vår.» Tidligere hadde vi ikke lagt så mye vekt på dette, men vi visste jo at Gud visste hva som skulle skje, og at det kanskje var han som hadde hindret oss i å kjøre videre inn i Pakistan.

- Men det er ikke så kult å være de som snur, og ikke gjennomfører, sier Kristin litt vemodig, men vi angrer ikke på at vi reiste, sier Kristin.

Sterkt møte med kurdere

- Hva har dere lært denne sommeren, Per Børge?

- Nå ser vi på turen i et nytt lys. Vi setter stor pris på måten vi ble tatt imot av mekanikerne som hjalp oss å frakte bilen til et verksted. De lot oss overnatte i deres hjem og inviterte oss til ærlige samtaler om sine utfordringer og gleder som kurdere i Iran. De delte med oss nyanterte betraktninger om tro, sitt forhold til islam og tanker om Vesten. Dette har gjort sterkt inntrykk. Lærkurven har vært bratt, men det som kanskje sitter sterkest igjen, er erfaringen av hvordan Herren har hånd over situasjoner som tilsynelatende virker umulig å løse.

Gud bestemmer frukten

Kristin tar fram at de ble utfordret på HimalPartners sommerstevne om å reflektere rundt talentene og Jesu lignelse i Matt 25.

- Da fant vi ut at det som hadde mest betydning i denne lignelsen, var ikke om man lykkes eller mislykkes. Det handler om å bruke det man har i stedet for å la være å gjøre noe av frykt for å

mislykkes. Vi kan investere det vi har og legge våre planer for det vi vil utrette, men det er til slutt Gud som bestemmer hvilken frukt som skal komme ut av det, eller hva resultater det får. Vi håper at reisen vår kan ha hatt en betydning, selv om vi ikke ser helt hva det er selv.

I februar er planen at Kristin og Per Børge skal reise til Nepal og utrette det de var tiltenkt å gjøre for HimalPartner der, nemlig produsere filmer for å promotere arbeid rundt mental helse i Nepal.

- Da lar vi bilen stå, og tar den litt mer ordinære ruten med fly til Nepal, sier de med et smil.

To kurdere som tok seg av Kristin og Per Børge når bilen hadde brutt sammen. Mekanikere, hotellverter, kulturguidere, - nye venner.

Foto: Privat

Invester i fornybar energi

Solberg-regjeringen sa i regjeringsplattformen sa at den vil opprette et eget investeringsprogram innen oljefondet «med formål å investere i bærekraftige bedrifter og prosjekter i fattige land og fremvoksende markeder». Her har man gjort et konkret valg. De vil også «vurdere» å opprette et lignende program for investeringer innen fornybar energi. Avhengig av regjeringens vilje til å satse, kan dette vise seg å bli så interessant at fornybar energi globalt vil kunne overta etter oljen. Mange vil mene at vannkraften bør få en ledende rolle i denne sammenheng, slik den allerede har hatt det.

Global Skala

Stortingets klimaforlik har som mål å gjøre Norge klimanøytralt i løpet av et par ti-år. Globalt ligger nå utslippene på over 34 Gigatonn CO₂ per år. Å bli kvitt de norske CO₂-utslippene som nå årlig ligger på vel 40 Megatonn, vil altså bidra til å redusere de globale utslippene med ca 0,1 prosent. Dersom vi vil bidra så det monner, må vi altså gjøre noe i global skala.

Globalt synes tidspunktet å være gunstig, fordi:

- Oljefondet er på jakt etter gode investeringsmuligheter. Det er en risiko for at investeringene i den globale oljeindustrien kan synke i verdi. Det blir for eksempel hevdet at 2/3 av påviste oljeforekomster må bli liggende i bakken, fordi planeten ikke vil tåle klimabelastningen ved CO₂-utslippene som følger med en ytterligere utvinning.
- Hele verden roper etter mere elektrisk kraft, helst fornybar sådan. Mer enn én milliard mennesker har fortsatt ikke adgang til strømforsyning. Samtidig er utvikling av et lokalt næringsliv avhengig av ytterligere tilførsel av kraft.
- Lavinntektslandene virker nå å være betydelig mer interessert i kommersielle investeringer enn i gaver, som ved tradisjonell utviklingshjelp. Det bør vurderes å la naturressursene i angjeldende lavinntektsland være grunnlag for eierandeler i den aktuelle nye energibedrift.

- Mange steder i verden er fornybar energi i ferd med å bli konkurransedyktig med fossile alternativer. For eksempel har et lite norsk selskap, Ocean Energy, gjort en avtale med myndighetene på Kanariøyene om å bygge et pilotanlegg for produksjon og levering av bølgekraft, produsert med lineære generatorer på havbunnen, for det lokale marked. Det baserer seg i dag på dieselgeneratorer. Noe tilsvarende skjer med geotermisk energi, også i Afrika.
- Selv om kraftprisene på noen av de fornybare energiformene allerede er blitt drastisk lavere, er det likevel på noen områder rom for videre utvikling av teknologien, som kan bringe prisene ytterligere nedover.

Seks ganger sivilisasjonens energikonsum

Fornybar-industrien vil altså etter hvert bli mere konkurransedyktig. Ikke desto mindre utpeker solenergien seg allerede nå som spesielt gunstig fra naturens side. Solen er et overflødigthorn. Fotosyntesen alene omsetter globalt 130 TeraWatt av den solenergien som treffer jorden. I løpet av én time vil fotosyntesen altså omsette en energimengde tilsvarende Norges samlede vannkraftproduksjon i ett år. Fotosyntesens 130 TW tilsvarende også seks ganger sivilisasjonens samlede energikonsum.

Den ultimate solenergi-løsningen vil derfor være kunstig fotosyntese, noe det forskes på både i USA og Europa. Den vil kunne foredle CO₂ og vann direkte til karbohydrater eller til flytende drivstoffer som metanol.

*Aage J Alertsen
Sivilingeniør, Kjemiteknikk / pensjonist
Har bl.a. arbeidet i Elkem
og Saga Petrokjemi*

FAKTA:

1 kiloWatt (kW)	= 1.000 W
1 MegaWatt (MW)	= 1.000 kW
1 GigaWatt (GW)	= 1.000 MW
1 TeraWatt (TW)	= 1.000 GW

Entreprenørskap og tro

Avisen Dagen gjenga for en tid tilbake en amerikansk undersøkelse som tyder på at det er en sammenheng mellom en gudstro og tilbøyeligheten til å starte en virksomhet.

Professor i ledelse og entreprenørskap Mitchell J Neubert sier i et intervju hentet fra New York Times, at det er forskjeller her som er betydelige, statistisk sett. Folk som starter bedrifter er mer religiøse. De ber mer og flere enn gjennomsnittet av entreprenørene tror på en engasjert Gud, som svarer og som er personlig interessert i dem.

Han sier dette kanskje overrasker folk som ville anta et «hardtarbeidende forretningsfolk er for opptatt eller for grådige til å bruke tid på religion.»

Grytten: samsvarer med studier på protestantisk etikk

Professor Ola Grytten ved Norges Handelshøyskole sier i en kommentar:

- Disse funnene stemmer godt overens med en rekke økonomisk-historiske studier som har pekt på at utpreget protestantisk etikk, særlig puritansk etikk, har fostret entreprenørskap og økonomisk vekst i den vestlige verden og deres tidligere kolonier.

Supphellen spør hva som er årsak og virkning

Magne Supphellen, professor og leder for «Hauge School of Management» påpeker et interessant spørsmål; nemlig om entreprenørskap styrker gudsrelasjonen eller om personer med en sterk gudsrelasjon har større tilbøyelighet til å bli entreprenører. «Kanskje begge mekanismene er relevante?» spør Supphellen. Han etterlyser også flere nyanser i konklusjonene som trekkes av undersøkelsen, og sier videre:

- Entreprenører som betrakter arbeidet som et hellig kall er mer innovative enn andre, mens andre religiøse holdninger til arbeid kan hemme innovasjonsevnen.

(Dagen-artiklene som ligger til grunn her er skrevet av Alison Beard og Bjørn Olav Hammersmark)

Arne Kjell Raustøl
**Styreleder
har ordet**

Nærhet

Sommerstevnet er over. For meg er det første gangen jeg er med på et helt stevne. Det ble en inspirasjon til fortsatt innsats for misjonen. Jeg benytter anledningen til å takke for tilliten i forbindelse med valget.

Det var også en stor opplevelse å treffe kjente. Mitt store ønske er at det vi opplevde vil følge oss ut i hverdagen til ny inspirasjon utover høsten når hverdagen er tilbake i vante former. En ting er sikkert, - at vi blir sterke sammen i den kraften vi får fra Herren.

Nærhet er en av HimalPartners grunnleggende verdier. Nærhet er etter hvert blitt en mangelvare i vårt eget norske samfunn generelt og, mer spesifikt, i våre nærmiljø. Når jeg ser på strategien vår er dette et tema som går igjen; se hverandre, utvikle jevnbyrdige relasjoner, nærhet til Gud. Ordet er vakkert, utfordringen og gevinsten er stor:

I våre nærmiljø: å se mennesker som noe mer enn individer - som nære medvandrere. I nære relasjoner kan vi være med både å gi og få. I nære relasjoner skapes også interessen for å dele evangeliet og vise omsorg.

I organisasjonen: at vi ser hverandre som en helhet med en felles målsetting og ikke som konkurrenter.

I arbeidet ute: at vi ser lokale medarbeidere som verdifulle og likeverdige, og deres ressurser som en viktig kilde til felles inspirasjon og engasjement.

På sommerstevnet fikk vi være med å be for nye misjonærer som går inn i tjenesten i Kina og Nepal. Med min bakgrunn som misjonær i Bangladesh vil jeg komme med en utfordring til dere som er engasjerte i misjon. Å være utsending er ofte en ensom oppgave. Da vi kom til Bangladesh var vi i begynnelsen opp mot 30 enkeltmisjonærer. Likevel følte ensomheten stor i forhold til oppgavene. Det tok faktisk lang tid å opprette nære fellesskap i relasjon til lokalsamfunnet. Oppfordringen går til oss som er igjen i Norge og som vet at HimalPartner skaper endringer for lokalbefolkningen: be for misjonærene og hold kontakt med dem.

Nærhet er en kilde til inspirasjon og vekst.

(Foto: Magne Raknes)

Nytt styre

HimalPartners Landsmøte valgte Arne Kjell Raustøl fra Askim som ny styreleder. Øvrige styremedlemmer fram til neste Landsmøte er (fra v.): Arne Kjell Raustøl, Martin Vestøl, Tor Inge Havrevoll, Reidun Haugen Dalseth (ansattes representant), Marita Bjørke Ådland, Marianne Riise Bergsaker, Kirsten Marie Tesaker (vara), Veronika Gundersen og Andreas Kolaas. Vararepresentantene Andreas Stokseth og Evald Jon Strøm var ikke til stede da bildet ble tatt.

Bekjemper slaveri

Knut Arild Hareide og Jonas Gahr Støre uttrykte sin støtte til arbeidet for å sette fokus på salg og misbruk av kvinner og barn i Nepal.

Olavskildeløpet med utgangspunkt ved Fjære kirke gav HimalPartner over 11.000 kroner til sitt arbeid blant utsatte kvinner og barn i Nepal. Initiativtaker Børre Olsen, en lektor fra Grimstad, arrangerte Olavskildeløpet for andre gang. Han kunne glede seg over rundt førti deltakere og nesten 10.000 kr. mer enn i fjor, inkludert sponsormidler fra Ugland Rederier.

Olsen hadde invitert Jonas Gahr Støre til å åpne løpet. Det hadde han ikke anledning til, men han sendte sin hilsen. Det samme gjorde Knut Arild Hareide (bildet). Det som er viktigst, sier Børre Olsen, er at framstående politikere tar tak i problemet. Det er fortsatt familier i Nepal som selger sine barn til slaveri og prostitusjon. Det skulle ikke være mulig! Spesielt er dalitene, - de kasteløse, utsatt.

- Jeg tror Gud har lagt på meg denne nøden for de som i sin fortvilelse selger sine barn, sier Olsen.

Harald Sødal, med blå skjorte foran til venstre, syntes det var for ille om den lange basartradisjonen skulle brytes.

40.000 kroner i timen til misjonen

I 150 år har det vært sommerbasar på ferieparadiset Ny-Hellesund. Men det var ikke meningen det skulle bli noe 151. basar. Det syntes Harald Sødal i Kristiansand var for ille. Han og mange tok ansvar og det ble tradisjonell basar på Skolehuset i Ny-Hellesund den 18. juli.

- Aldri har det vært så mye gevinster her ute, og det er takket være en masse folk som kastet seg rundt da basaren stod i fare bare for få uker siden, sa Harald Sødal da han åpnet det tradisjonelle arrangementet.

Skarpøya-korpset ønsket basar-folket velkommen.

Skarpøya-korpset stod sin vane tro på brygga da rutebåten kom, og toget opp til Skolehuset var som det har vært i 150 år. Skoleplassen var stinn av folk og rundt 200 gevinster stod klare til utlodning inne i Skolehuset.

Den tre timer lange basaren innbrakte kr. 119.000. Pengene går til prosjekter for mental helse og utsatte kvinner i Nepal. Mia og Asbjørn Voreland representerte HimalPartner.

Det myldret av folk.

Alle fotos: Klara Turid Fidje Frettun, Søgne og Songdalen Budstikke.

Livsforvandlende i Nepal, og i Norge?

Vennesla menighet har misjonsavtale med HimalPartner. Før sommeren hadde de et arrangement der Ann Mari Ladefoged var med og orienterte om satsingen på mental helse. Mia Voreland forteller:

Ann Mari fortalte at hun hadde hørt om Nepal siden hun var barn, gjennom sin mor som er med i Nepalforeringen og gjennom misjonsgruppe hos Mia i ungdommen.

Gjennom bilder ga hun en levende presentasjon av arbeidet til Koshish, HimalPartners samarbeidspartner på mental helse i Nepal, - om lederen Matrika Devkotas visjon for å hjelpe psykisk syke, - om fordommer og overtro og - om kampen for å hjelpe de svakeste i samfunnet. Hun fortalte om dem, som ble funnet på gata i Kathandu under de mest nedverdige forhold. Noen av dem får i dag hjelp, nytt livsmot og verdighet gjennom akuttmottaket «Håpets Hus», som Koshish driver.

Ann Mari Ladefoged

Allan Neset, kirkevergen i Vennesla, var taler for kvelden. Han har selv jobbet for misjon i Kina. Han understreket at misjonsgrunnlaget er lagt i påskebudskapet.

Sangkretter for kvelden var ei lokal gruppe av unge gutter og menn kalt «Stallemobruset», som synger «de gamle sangene» med entusiasme og glede! Det er en opplevelse bare å se dem, kledd i rutete skjorter og med bukseseler. Asbjørn, som ledet kvelden, hadde for anledningen kledd seg i rutete skjorte og bukseseler, og guttene ville gjerne ha ham med i sanggruppa.

En av ungdommene blei så inspirert av utfordringen fra misjonsprosjektet og talen at han ga et fint vitnesbyrd om å tjene Jesus med alt vi har!

Det var forbønn for prosjektet, bygda og menigheten vår, samt kollekt til Mental Helse i Nepal.

Mia Voreland

Gjør hva som helst for Jesus

Mongoleren «Larpa» var fylt av hat og bitterhet da han møtte Jesu kjærlighet i ord og handling. Livet ble helt forandret. Nå bruker han all sin tid på å nå tibetansk-buddhistiske folkegrupper med evangeliet.

Tekst: Mia Voreland

«Larpa» er fra Mongolia. Moren døde da han var liten, og han mistet sin far i en ulykke da han var 12 år gammel. Gutten hadde fem eldre søstre. Da hans far døde, flyttet han til en gift søster. Mannen hennes var veldig streng mot «Larpa» og gav ham mye juling. Bitterheten og hatet mot svogeren vokste. Som tenåringsprøvdde «Larpa» å ta livet sitt.

Reddet ut av livsfare

Han ville klare seg selv, så da han var 15 år, begynte han å arbeide i ei kullmine for å tjene penger. Der fikk han tilgang til alkohol. Arbeidskameratene drakk mye, og han ble selv alkoholisert. En kveld i 1996 var han på fyllefest, - da var han 19 år. Han rakk ikke hjem, men sovnet i veikanten i sitt eget oppkast. Han ville ha frosset i hjel hvis han hadde blitt liggende der over natta. Noen unge jenter fant han. De forsto at han var i livsfare og fikk han med hjem. Neste morgen våknet «Larpa» i en ren seng; ei vakker, ung jente kom med frokost til ham. Han skjønte ikke hvor han var og hvorfor han var blitt hjulpet.

Du må tilgi!

Jentene var kristne og de inviterte ham med i menigheten de tilhørte. Han ble

ønsket varmt velkommen. En eldre dame ga ham en klem. Han kunne ikke huske sist noen hadde klemt ham! Pastoren talte om den samaritanske kvinnen ved brønnen og om det levende vann. Etterpå inviterte han til forbønn. «Larpa» gikk fram. Han var halvt døv og hadde en stygg betennelse på det ene øret. Da pastoren ba for ham, opplevde han å bli momentant helbredet fra betennelsen, og han fikk hørselen tilbake. Han ble så begeistret og sa: «Jeg vil gjøre hva som helst for Jesus!» Da pastoren hadde hørt historien hans, sa han at det viktigste for «Larpa» var å tilgi sin svoger.

Ferdiglagte gjerninger

Da «Larpa» kom hjem, tenkte han på alt det vonde svogeren hadde gjort mot ham i alle disse årene. Han skrev det ned. Det var vanskelig å tilgi, men han forsto at tilgivelse var eneste veien å gå. Han tok med «syndeboka» til svogeren, som på sin side ikke ønsket noen forsoning med «Larpa». Etter hvert ga han likevel døtrene sine lov til å gå med on-

kelen i menigheten, og de kom senere til tro. «Larpa» fikk anledning til å gå på bibelskole og var på evangelisering. I løpet av denne tiden fikk han et kall til å reise til Tibet for å vitne om Jesus der.

Etter flere år i tjeneste for evangeliet dro han i

2002 hjem til Mongolia. Der traff han ei jente, som seinere blei kona hans. De mistet sitt første barn. Det var en stor sorg. Men sammen vokste de nærmere Gud, og kallet til misjon ble sterkere hos dem begge. De siste årene har de bodd i Kina og arbeidet blant tibetansk-buddhistiske folkegrupper. De opplever stadig at Gud leder dem inn i «ferdiglagte gjerninger».

Kirkevekst

«Larpa» kan fortelle om en sterk kirkevekst i Mongolia etter 20 års kirkehistorie. De regner med at der er minst 80 000 kristne i Mongolia, samt kristne mongolske fellesskap i andre land i Asia og Europa. Bare i USA er det 11 mongolske menigheter! «Larpa» forteller at mange mongolske kristne har misjonskall, som han selv.

Alle fotos: Liv Wendel

Nytestamentet på Sherpa er ferdig

Sherpaene, dette seige og utholdende tibetanske folket som er etterspurt som tureledere og bærere, har endelig fått det nye testamentet på sitt eget språk.

Bibeloversettelsen har pågått i hele 39 år. Gjennom Wycliffe var Dag og Åsa Wendel med i den første fasen av arbeidet. Åsa var med da sherpa-nytestamentet ble innviet eller lansert i slutten av april i år.

- Det var en stor opplevelse å være med på dette, sier hun begeistret. Tema for innvielsen var «Guds trofasthet mot sherpaene». Dag og jeg var involvert i arbeidet med sherpa-oversettelsen fra 1985 til 1989. Før det hadde tre team arbeidet med språket og begynnende oversettelse fra 1967 til 1976. Etter at Dag døde tok et koreansk ektepar over arbeidet, og det er de, sammen med morsmåloversettere, som nå har fullført oversettelsen. Det har vært mange hindringer og avbrudd i arbeidet, men Gud har vist sin trofasthet mot sherpaene gjennom alt.

Tilbake i 1980-årene visste vi om bare to kristne sherpaer i Kathmandu, sier Åsa. Nå er det kanskje 500 kristne sherpaer i Nepal. På innvielsesfesten må det ha vært 200 sherpaer. Det var ledere av sherpa-kirken som ledet festen. I min hilsen sa jeg at det som har skjedd får meg til å tenke på lignelsen Jesus fortalte om Guds rike. Det er som et sennepsfrø, det minste frøet, men når det kommer i jorden, vokser det til et tre, større enn andre hagevekster. Guds rike blant sherpaene er allerede stort, men vi kan bare ane hvordan det vil fortsette å vokse nå som de har Guds levende ord på morsmålet sitt.

Vær med å be for sherpafolket at nytestamentet vil bli lest og spredt i sherpaområdet, oppfordrer Åsa Wendel.

Åsa Wendel sammen med Simon Khaling som er leder for de nasjonale oversetterne og Mingma, en av de trofaste oversetterne i mange år

Utholdenhet inspirerte og gav frukt

Med tillatelse fra Wycliffe Norge gjengir vi det følgende, skrevet av Barry Borneman, Wycliffe Australia, oversatt og redigert av Sigmund Evensen:

For ti år siden skjedde det noe i Nepal: En sherpa som var ufør på grunn av polio i barndommen, kom til tro på Jesus. Han ønsket å dele troen sin med folk i landsbyene omkring, men på grunn av uførheten var det umulig for han å ta seg fram på de stupbratte stiene. Han ba Gud om å vise seg hvordan han best kunne tjene ham. Mens han funderte på dette kom han til å tenke på Dag Wendel, en av de tidligere bibeloversetterne, som hadde kommet fra Norge. Dags pågangsmot og utholdenhet hadde gjort sterkt inntrykk.

Åsa og Dag og de tre barna hadde kommet godt i gang i sherpa-prosjektet på 1980-tallet. Så skjedde det en ulykke: Dag var oppe på et hustak da det plutselig kom en vindkule på en ellers stille og solrik dag, og feide ham ned så han brakk ryggen. Han ble evakuert til Norge, og etter en tid med behandling og rehabilitering, skjedde det ingen hadde forventet: familien returnerte til Nepal. Denne gangen satt Dag i rullestol. Han gjenopptok arbeidet, men ikke så lenge etter ble han dessverre syk og døde av kreft.

Minnest om Dag Wendels pågangsmot og hengivenhet inspirerte den unge sherpaen. Han kunne ikke ta seg fra landsby til landsby på grunn av handikaket, men han kunne hjelpe til med å oversette historiene om Jesus. Disse kunne så nå fram til alle landsbyene. Han sluttet seg til oversetterteamet som nå ble ledet av en koreansk Wycliffe-utsending, og han viste seg å være både dyktig og lærenem. På kort tid ble han en viktig medarbeider på teamet. En tragisk ulykke hadde fått et uventet resultat: En manns utholdenhet hadde inspirert en annen til å fullføre oppgaven.

FAKTA

Nepal er på lista over 20 land som har størst behov for bibeloversettelse. Av 125 levende språk (!) har bare 15 hele Bibelen. 22 har Det nye testamente.

Fred og forsoningsprogrammet bærer frukt

“Det er færre tilfeller av kaste- og kjønnsdiskriminering i skolen nå,” sier Arun Saud. Han er en av elevene som har vært med på et kursopplegg som har vært gjennomført på barne- og ungdomsklubben i landsbyen hans. Dette er en del av United Mission to Nepal (UMN) sitt prosjekt «fred og forsoning», som HimalPartner støtter.

Målsettingen med UMNs fred- og forsoningsprosjekt er at partnerne og deres lokalsamfunn “utrustes for å bidra til et rettferdig og fredelig samfunn gjennom at relasjoner heles, at sosial harmoni blir bygd opp igjen og at håp skapes”. Fra begynnelsen har prosjektet lagt vekt på å styrke de lokales evne til å gjenskape fred og harmoni.

- Vi ser en økende samfunnsbevissthet og at folk begynner å snakke om familievold og diskriminering, står det i en rapport fra UMN. Over 3.500 har deltatt i kurs og aktiviteter for å bygge en front mot vold og diskriminering. Sabitra Khatun, som leder kvinnegruppen i Sunsari-distriktet, sier at mer enn to hundre saker om familievold og diskriminering ble avgjort av lokale grupper og uformelle ledere. De ser en tydelig nedgang i antall rapporterte tilfeller av vold.

Motsetninger mellom kaster, kjønn og religioner bygges ned

Sju barne- og ungdomsklubber har vært involvert i å skape økt bevissthet mot kastesystemet og kjønnsbasert diskriminering på skolen og i lokalsamfunnet. Rundt 1300 deltok, inkludert barn og foreldre. Etter dette har forholdet i disse skolekretsene blitt

Bal Kumari Rai Gurung er prosjektleder for UMN sitt prosjekt «Fred og forsoning».

mye bedre, både mellom kjønnene og på tvers av kastene. “Det er færre tilfeller av kaste- og kjønnsdiskriminering i skolen nå,” sier Arun Saud, en av elevene som har deltatt. Han mener også det er en generell bedring i samfunnet når det gjelder diskriminering.

Før prosjektet startet var det store motsetninger mange steder mellom folk fra ulike religioner og trosretninger. Et stort antall mennesker har møtt hverandre på en måte som ville ha vært helt utenkelige for kort tid siden. De viser til økt religiøs toleranse og harmoni blant mennesker som tilhører forskjellige trossamfunn. Nå får de kristne leve i fred og fordragelighet side om side med andre trosretninger. Også mellom kirkesamfunn er det skapt økt respekt og forståelse.

Livslyrikk

Marita Bjørke Ådland er lektor ved Kristelig Gymnasium, mor til tre, medlem i landsstyret og glad i å skriva.

Tilfeldighets-teologi

av Marita Bjørke Ådland

*Tilfeldig
blir vi ramma
slått til jorda*

*Tilfeldig
skjer det uforståelege
nettopp oss*

*Snakk ikkje til meg
om englevakt*

*Gi meg heller ein
teologi for dette tilfeldige
Ei gudstru som ber oss gjennom*

*Slik at eg kan
akseptera
leva med
halda fram*

*Og gi meg ein ven,
ei skulder eg kan lena meg til,*

gode hender som hjelper

og eit håp.

knif Trygghet
Kristen-Norges eget forsikringselskap

www.kniftrygghet.no

ALL VERDAS gaver og bruksting

Her kan du kjøpa denne fantastiske feiekosten frå Nepal og mykje mykje meir.
Fair trade.

www.allverdas.no

Tlf. 40092745 / 52794833 4244 Nesflaten

Kjøp brukt!

Normisjon har gjenbruksbutikk både på internett og flere steder i landet.

Finn oss på gallerinormisjon.no eller ta turen innom en av våre butikker i Oslo sentrum, Sandnes og Bergen.

Her kan du finne møbler, kjøkkenting, kunst, bøker og barne- og sportsutstyr og mye, mye mer til en rimelig penge!

Ditt kjøp kan gjøre en forskjell for Normisjon!

Foto: Siv Dalmen

galleri
normisjon

www.gallerinormisjon.no

Del jula di - en ny vri

Selg varer fra Nepal og gjør en forskjell for mennesker i Himalaya!

Himalaya Møre, en av HimaPartners foreninger, har kjøpt inn en del varer fra Higher Ground og andre produsenter i Nepal. Nå utfordrer vi dere i våre samarbeidsmenigheter og våre foreninger til å lage til en julebasar eller finne andre måter å selge varer for å skape oppmerksomhet og inntekter til misjonsarbeidet.

Del jula di!

HimalPartner

www.deljuladi.no 95 22 76 90 18

Lokale produsenter i Nepal tjener gode penger, det skapes oppmerksomhet og bevissthet på lokalplan og det blir penger til HimaPartners arbeid og prosjekter. Himalaya Møre anbefaler at dere lokalt legger 60 prosent på prisen dere betaler for varene. Det er full returret på det man ikke får solgt (frakt må selvsagt den betale som bestiller).

Gå inn på www.himalpartner.no eller www.deljuladi.no, les mer og bestill fine varer til menigheten, til foreningen eller til en gjeng som bare ønsker å gjøre en innsats. Dette er en god måte å dele jula si på. Flere idéer kommer i neste Tbetaneren.

Blind bistandsbransje?

- Hvorfor nevnes ikke mor og barns psykiske helse når det er snakk om nyfødte og mødres helse? spør generalsekretær Heidi Westborg Steel. Hun hadde denne utfordrende kronikken på trykk i Vårt Land den 23. juli.

I Vårt Land 1. juli forteller Redd Barnas Tove Wang at Erna Solberg deltok på en internasjonal konferanse om nyfødte og mødres helse i Johannesburg. Dette er en av bistandssektorens store satsninger. Målet er at innen 2035 skal ingen nyfødte dø av årsaker som kan forhindre; for eksempel blødninger, infeksjoner, diaré og stengte luftveier.

Et viktig tema!

Men hvorfor nevnes ikke mor og barns psykiske helse? Vi vet at i noen av de fattigste lav-inntekstlandene er selvmord vanligste dødsårsak blant kvinner i fruktbar alder. Mentale helseproblemer har alvorlige konsekvenser for mødre, spedbarn og deres familier. Hvorfor snakker ingen om det? Forstår vi hvilken negativ samfunns-effekt dette har, ikke minst i utviklingsland? Inntil nylig har dette emnet knapt vært forsket på, men i de senere år har det kommet fram kunnskap som vi ikke lenger kan overse. Ikke minst har en slik depresjon alvorlige følger for spedbarnet, som fra før har vanskelige levekår.

Mørketall

Ifølge WHO er over 450 millioner mennesker verden over rammet av psykiske lidelser, men mental helse har knapt plass i verdens bistandsarbeid. Hele 80 % av de rammede bor i lav- og mellominntektsland. Opp mot 85 % av disse har ikke tilgang til behandling. Mørketallene er enorme. Mental helse er ikke bare et luksusproblem i de rike landene, men en kilde til lidelse, død og dyp fattigdom.

Å ha psykiske problemer i et fattig land er forbundet med stor sårbarhet. Stigmatiseringen gjør at mange ekskluderes fra arbeids- og boligmarkedet. Dette er starten på en ond, nedadgående spiral: uten inntekt, ekskludert fra samfunnet og med et nedbrutt selv-bilde. World Economic Forum, tidligere ledet av Børge Brende, har regnet ut at kostnadene forbundet med psykiske li-

deler og ikke-smittsomme sykdommer utgjør 5 % av verdens årlige BNP. Samfunnene har rett og slett ikke råd til å la være gjøre noe med situasjonen.

Glemt krise

Til tross for dette enorme omfanget, har altså ikke utviklingsaktørene fattet den store interessen for problemet. Vi er flere som lenge har vært blinde. Som misjonsorganisasjon har vi i HimalPartner dybdekompetanse på Nepal helt tilbake til 50-tallet. Likevel er det kun de siste årene vi virkelig har tatt tak i denne glemte krisen. Gapet mellom behov og ressurser er enormt. Kun 1 % av det totale helsebudsjettet i afrikanske og sør-asiatiske land blir brukt på mental helse. Kvaliteten på tilbudet som gis har vanligvis lite med menneskelig verdighet å gjøre.

WHO har begynt å forstå. De vedtok en strategi for mental helse i 2009. Det betyr likevel ikke at utviklingsaktører, inkludert de store bistandsorganisasjonene, har engasjert seg. De fleste anerkjenner nok utfordringen, men mener kanskje de ikke har den nødvendige kompetansen. Det er sakens kjerne. Det er få som ennå har kompetanse. Aller minst dem som lever nært på problemet. Det er deres kompetanse vi må være med å bygge opp.

Forebyggings- og rettighetsarbeid

De fleste forstår i dag at mental helse ikke er et luksusproblem. Det dreier seg heller ikke bare om behandling av tunge psykiske lidelser. Mental velvære er et primærgode og en primærrettighet, og en forutsetning for fysisk helse, kvalitetsutdanning og utvikling. Kunnskap om mental helse må bli en integrert del av bistandsbransjens prioriterte arbeid og en del av tusenårsmålene. De første stegene er at vi utnytter og styrker den stede egne kunnskapen lokalt, og at vi tar mental helse med i opplæringen av primærhelsetjenesten. Det er nemlig dit de ovennevnte nybakte mødrene går.

Norske myndigheter er på glid. Nå må bistandsorganisasjonene ta pådriverrollen og få en enda dypere forståelse for kulturene vi arbeider i.

Heidi Westborg Steel
Generalsekretær, HimalPartne

TIL ETTERTANKE

Elisabeth Tennøe

Elisabeth Tennøe arbeider deltid på HimalPartners kontor denne høsten.

Grytevotter til besvær

Forleden dag, da jeg ryddet i skapet og fant grytevottene fra Estland, kom det en klump i magen. Jeg pakket dem pent inn igjen og lot dem bli liggende innerst i skapet.

Vi var på studietur for å lære om diakonalt arbeid. Sammen med kollegene fra Menighetssøsterhjemmets Sykepleierhøgskole kom vi til Valga, en by preget av stor arbeidsløshet og forfall på mange plan. Da vi kom til den diakonale institusjonen, hadde vi fått beskjed om at vi gjerne måtte kjøpe noe av det som ble laget for salg der, - "...men husk å ikke betale mer enn det som står på prislappen!"

Jeg kjøpte grytevottene for åtte kroner! De var det siste som lå igjen på salgsdisken. Ikke trengte jeg dem, og ikke likte jeg dem, - men jeg ville støtte virksomheten. Når jeg ser på dem nå, ser jeg at det ligger mye arbeid i dem. De er applikert, til og med foret, men grytevottene har feil farge etter min smak.

Problemet går dypere enn til selve grytevottene. Det handler om hvordan vi kan bidra til å bygge opp et samfunn, - og enkeltindivider. Hun som lagde grytelappene hadde brukt tid og krefter på noe jeg betalte usle åtte kroner for.

Samtidig handler det om å støtte de fattige estlenderne uten å tråkke på deres verdighet.

I sommer hadde jeg gleden av å lese "Kraftverket", boka om Odd Hoftuns arbeid i Nepal. Jeg lærte mye om mangt men husker spesielt hans syn på at vi ikke må "øse penger" inn i et fattig samfunn.

Det er enkeltmennesker som skal bygges opp. Jesus har også lært meg at det er enkeltmennesker som må nås, slik han ønsker et forhold til deg og meg. Mennesker bygges opp innenfra. Og, samfunnet består igjen nettopp av disse enkeltmenneskene.

Hadde jeg fått en ny sjanse med disse grytevottene, ville jeg nok betalt det som stod på prislappen. Samtidig ville jeg kommentert det fine og møysommelige arbeidet som de representer, - og slik være med på å bygge opp håndverkerens tro på egen evne og arbeidsinnsats.

Når jeg tenker meg om, tror jeg at grytevottene skal tas med til sommerhuset vårt. I hele sommer var det nettopp gode grytekluter jeg savnet der, - og de passer forresten godt inn til fargene på kjøkkenet der.

PÅ BLOKKA

Misjonsbøsse

Både foreninger og menigheter har bedt om misjonsbøsse. Så på oppfordring har vi trykket opp nye misjonsbøsser til å ha på kjøkkenbordet eller på bordet i Bibel- og samtalegruppa, på søndagsskolen og mange andre steder. Det er en utmerket måte å lære barn og unge til å gi, men også en god anvendelse av småpenger eller et samlingspunkt når du ber for misjonsarbeidet.

Vi sender deg gjerne en eller flere.

Økt skattefradrag

Fra 2014 er skattefradraget for gaver til frivillige organisasjoner som HimalPartner økt betraktelig; til kr. 16.800 per person. Hvis du vil ha attest for dine gaver til HimalPartner, må du sørge for at vi har personnummeret ditt.

Medlemskontingenten opp

Medlemskontingenten i HimalPartner har vært uendret i mange år. Nå har Landsstyret vedtatt at den settes opp til kroner 500,- fra 2015.

Plateau Management Consulting

HimalPartners samarbeidspartner i Tibet har behov for finanser for å komme i gang. I sommer fikk de en større investor med på laget. Dette betyr mye for å kunne komme i gang med prosjektet for alvor. De har foretatt markedsundersøkelser og vil nå gå i gang med å gjøre tiltak og gi folk et bedre inneklima. Det vil dreie seg mye om byggeskikk, isolering og oppvarming av boliger.

Gi oss navn!

Etter at Tibetaneren er blitt gratis har vi fått mange nye abonnenter, men vi tror du kjenner noen som ikke har den og som kunne ha glede av den. Gi oss navn! post@himalpartner.no eller ring 22 76 90 10.

ETTERSENDES IKKE VED VARIG ADRESSEENDRING, MEN SENDES TILBAKE TIL SENDEREN MED OPPLYSNING OM DEN NYE ADRESSEN

Økte gaveinntekter

HimalPartners landsmøte i sommer vedtok ny strategi for perioden 2015 - 2018. Selv om organisasjonen har endret seg noe de siste årene, holder vi fast på verdiene; nøktern, nær, nyskapende, kvalitetsbevisst og respektfull.

«HimalPartner ønsker å være en nyskapende misjon som er liten nok til å se hverandre og stor nok til å bety noe,» står det i strategidokumentet, og «vi tror på bønn og hardt arbeid i samarbeid med andre.»

Misjon gjennom ord og tjeneste

HimalPartners formål er "gjennom ord og tjeneste å bringe evangeliet til tibetanere, nepalere og andre folk i landene rundt Himalaya." Vi tror og ber om at Gud vil velsigne vårt arbeid slik at det skapes ringvirkninger. Vi har konkret erfart at Gud og hans Ånd virker gjennom ord, handling og nærvær - og opplever oss selv primært som redskap, som skal arbeide slik at Gud kan skape resultater.

Vårt diakonale arbeid har til hensikt å vise Jesu kjærlighet uforbeholdent. Arbeidet skjer både gjennom kristne og sekulære partnere og vi tror alt er en del av Guds misjon. Samtidig utfordres vi, som organisasjon og enkeltpersoner, til å dele vår tro frimodig – også i Norge. Bønn, sårbarhet og avhengighet til Gud skal prege arbeidet.

«Vi tror på bønn og hardt arbeid i samarbeid med andre.»

HimalPartner

Trenger økte gaveinntekter

HimalPartner vil arbeide slik at det kan skapes ringvirkninger med små midler. Vi er veldig nøkterne i forhold til forvaltning. Ikke desto mindre er vi avhengig av inntekter for å kunne skape disse viktige ringvirkningene. Vi arbeider i fireårsperioden for å nå 750 medlemmer og 700 givere.

Regnskapstallene for første halvår 2014 viser at vi holder stand når det gjelder kirkeofringer og tilskudd fra samarbeidsmenigheter. Det samme gjelder foreningsgavene. Men enkeltgaver og fast givertjeneste ligger en del etter budsjettet og etter 2013-tallene. Derfor utfordrer vi nå dere som leser

Tibetaneren til å gi en god gave på giroen som ligger inni. Gaven blir registrert som en generell gave. Prosjektet som presenteres er ett eksempel på hva du støtter med din gave.

Er du ikke fast giver? På baksiden av giroen er det et skjema du kan fylle ut. Så enkelt er det! Og, du vet kanskje at skattefradraget for gaver til HimalPartner og andre organisasjoner er økt til kr. 18.600 fra i år?

Ungdomsarbeidet i HimalPartner

HimalPartners ungdomsarbeid, HimalUNGma, har valgt nytt styre. Fra venstre: Helge Bjørgaas Helle, Ingeborg Westborg Steel (leder), Mariane Brustugun, Erling-Christoffer Suhr og Eline Berg. (Karuna Bøyum var ikke til stede).

Ungdommene satt et svært positivt preg på årets sommerstevne. Vær med og be for dem og for det viktige arbeidet de gjør. Ingunn Røse Høybråten på hovedkontoret bruker noe av sin stilling på ungdomsarbeidet.